ข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ - TestDaF
Test Deutsch als Fremdsprache: Test of German as a Foreign Language

นรเศรษฐ์ แก้ววิภาส
Noraseth Kaewwipat

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอภูมิหลังทางการเมืองและการศึกษา พัฒนาการและมุมมองในอนาคตของข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นข้อสอบสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่ต้องการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาในสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน โดยข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศนี้ จัดสอบรวมทั้งประเมินผลจากส่วนกลาง ความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เข้าร่วมสอบจะได้รับการจัดระดับเป็น 3 ระดับ (TDN 3, TDN 4, TDN 5) ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นอิงกับเกณฑ์ของ Association of Language Testers in Europe และ Common European Framework of Reference

Abstract

This article discusses how political and educational backgrounds have influenced the development of TestDaF, its development and future perspectives. TestDaF or Test Deutsch als Fremdsprache (Test of German as a foreign language) is a new standardised language test designed for foreign students who apply for a place in an institution of higher education in Germany. The test is develpoed, assessed and evaluated by a central insititution. The candidate's language performance is expressed as one of three levels of proficiency (TDN 3, TDN 4, TDN 5) corresponding to levels on the scale of *Association of Language Testers in Europe* and of *Common European Framework of Reference*.

1. ประวัติการจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันเพื่อคัดเลือกนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันโดยสังเขป

แต่เดิมการสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันเพื่อคัดเลือกนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันไม่มีมาตรฐานที่ตายตัว ข้อสอบจะแตกต่างกันไปแล้วแต่มหาวิทยาลัย โดยแต่ละมหาวิทยาลัยจะพยายามสร้างข้อสอบตามเกณฑ์ที่ส่วนกลางคือ Hochschulrektorenkonferenz วางไว้ การสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยกล่าวคือ ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1983 – 1992 เรียกการสอบนี้ว่า "การสอบเพื่อพิสูจน์ความรู้ภาษาเยอรมัน" (Prüfung zum Nachweis deutscher

Sprachkenntnisse - ชื่อย่อ PNdS) ประกอบด้วยข้อสอบ 2 ส่วนคือ ข้อสอบข้อเขียนอันประกอบด้วยข้อสอบย่อย 3 ส่วนคือ การเขียนสรุปเนื้อหาสำคัญจากการฟัง (Textwiedergabe) การตอบคำถามตามบทอ่าน และการวัดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาวิชาการ (wissenschaftssprachliche grammatische Strukturen) ข้อสอบอีกส่วนหนึ่งคือข้อสอบปากเปล่า

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมาได้เรียกการสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันเพื่อคัดเลือกนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันว่า "การสอบภาษาเยอรมันเพื่อการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของผู้สมัครศึกษาต่อจากต่างชาติ" (Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang ausländischer Studienbewerber – ชื่อย่อ DSH) โดยคงโครงสร้างข้อสอบไว้เป็นข้อสอบข้อเขียนและข้อสอบปากเปล่า แต่แตกต่างไปจากการสอบ PNdS คือข้อสอบข้อเขียนของ DSH ประกอบด้วยข้อสอบย่อย 4 ส่วนคือ การทำความเข้าใจและสรุปเนื้อหาของบทฟัง การทำความเข้าใจและจัดการกับบทอ่าน การรังสรรค์ข้อเขียนตามแนวทางที่กำหนด (vorgabenorientierte Textproduktion) และการทำความเข้าใจและจัดการโครงสร้างภาษาวิชาการ จะเห็นได้ว่าในการสอบ DSH ได้ให้ความสำคัญกับทักษะการเขียนโดยแยกออกมาต่างหากต่างจากข้อสอบ PNdS ที่ให้การเขียนเป็นเพียงเครื่องมือในการตอบคำถาม ซึ่งข้อสอบ DSH ส่วนใหญ่จะเป็นข้อสอบแบบกึ่งเปิดและแบบเปิด (halboffene und offene Aufgaben) ที่เป็นลักษณะเติมคำและเขียนเป็นข้อเขียน โดยการสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันที่กล่าวมาทั้งหมด นักศึกษาต่างชาติต้องเดินทางเข้ามาสอบในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันโดยตรง ไม่สามารถสอบในประเทศของตนได้ [1]

ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าโดยเนื้อหาแล้ว ข้อสอบเพื่อสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันเพื่อคัดเลือกนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จะแตกต่างกันไปแล้วแต่มหาวิทยาลัย โดยการสร้างข้อสอบให้ยากหรือง่ายนั้นมีปัจจัยหลักที่กำหนดคือ จำนวนผู้สมัครศึกษาต่อจากต่างชาติ และนโยบายของมหาวิทยาลัยนั้นๆ ว่าต้องการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อในอัตราส่วนเท่าไรต่อภาคการศึกษา ซึ่งการสอบ DSH นี้กลายเป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยในการจำกัดจำนวนนักศึกษาต่างชาติไป และปัญหาอีกข้อหนึ่งที่ตามมาคือเนื่องจากผลสอบ DSH นั้นใช้ได้กับการสมัครศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทุกมหาวิทยาลัย นักศึกษาต่างชาติที่อาจสอบข้อสอบนี้ไม่ผ่านในเมืองหนึ่งก็จะเดินทางไปทำข้อสอบตามเมืองต่างๆ ที่ล่ำลือว่าข้อสอบง่ายกว่าเพื่อให้สอบผ่าน แล้วนำหลักฐานการสอบมาใช้สมัครกับมหาวิทยาลัยเดิมที่ตั้งใจศึกษาต่อ ปรากฏการณ์นี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ Testtourismus (test tourism)

---

[1] นักศึกษาต่างชาติที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องเข้าสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันดังกล่าว แล้วสามารถเข้าศึกษาต่อในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันได้เลยนั้นต้องได้ประกาศนียบัตรภาษาเยอรมันระดับกลาง (Zertifikat Zentrale Mittelstufenprüfung) ของสถาบันเกอเธ่ (Goethe-Institut) มาแล้วเป็นอย่างน้อย หรือจบมัธยมศึกษาที่ได้รับการรับรองวุฒิโดยสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

2. ข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ (Test Deutsch als Fremdsprache)

จากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเกิดแนวคิดที่จะสร้างมาตรฐานและความเป็นเอกภาพในการสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันเพื่อคัดเลือกนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เช่นเดียวกับการสอบ IELTS (International English Language Testing System) และ TOEFL (Test of English as a Foreign Language) ในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ในปี พ.ศ. 2541 องค์กรแลกเปลี่ยนทางวิชาการของเยอรมัน (German Academic Exchange Service: Deutscher Akademischer Austauschdienst – ชื่อย่อ DAAD) ได้สนับสนุนให้เกิดโครงการ Test Deutsch als Fremdsprache หรือ TestDaF ขึ้นโดยขอความร่วมมือจากสถาบันหลักๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างข้อสอบได้แก่ มหาวิทยาลัยทางไกลแห่งเมืองฮาเก้น (FernUniversität Hagen) ภาควิชาการวิจัยด้านภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยโบคุ่ม (Seminar für Fremdsprachenforschung der Ruhr-Universität Bochum) สถาบันเกอเธ่ เมืองมิวนิค (Goethe-Institut München)[1] และ Carl Duisburg Centren เมืองโคโลญจ์ (CDC Köln)

2.1 เป้าหมายทางการเมืองและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ

เป้าหมายที่คาดว่าจะได้จากการสร้างข้อสอบ TestDaF ได้แก่ (เก็บความจาก Projektgruppe TestDaF 2000: 65)

- TestDaF จะสามารถวัดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเยอรมันในบริบททางวิชาการ ของนักศึกษาชาวต่างชาติได้อย่างเที่ยงตรงและเป็นธรรม เพื่อไม่ให้นักศึกษาสาขาใดสาขาหนึ่งได้เปรียบหรือเสียเปรียบ เนื้อหาการสอบจะเกี่ยวกับวิชาการรอบตัวทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงในสาขาวิชาใด
- TestDaF จะสามารถสร้างเอกภาพและความโปร่งใสในการสอบวัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันเพื่อคัดเลือกนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของแต่ละสถาบันการศึกษา (ไม่ให้เกิดสภาพเหมือนในการสอบ DSH ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น) โดยข้อสอบจะมาจากส่วนกลางและสร้างโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการสร้างข้อสอบมาโดยเฉพาะ
- การสอบ TestDaF สามารถทำได้ในประเทศของตนเอง ไม่จำเป็นต้องเข้ามาสอบในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเหมือนการสอบ DSH เดิม ช่วยให้นักศึกษาประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเรียนภาษาและการเข้าร่วมสอบในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน รวมทั้งช่วยขจัดปัญหาการขอวีซ่าในหลายประเทศ และการสอบผ่าน TestDaF ได้ก็เป็นส่วนหนึ่งในการรับประกันการได้ที่เรียนในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เนื่องจากโดย

---

[1] ชื่อในขณะนั้น ก่อนที่จะรวมกับสถาบัน Inter Nationes เป็น Goethe-Institut Inter Nationes e.V.

ส่วนใหญ่สาขาวิชาต่างๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันไม่ได้จำกัดจำนวนนักศึกษา ข้อจำกัดหลักของนักศึกษาต่างชาตินอกจากความรู้ทางวิชาการแล้ว ก็คือระดับความรู้ภาษาเยอรมันเท่านั้น

2.2 การดำเนินงานและผลที่ตามมา

การดำเนินงานในระยะแรกมีกำหนดตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2541 ถึง 31 กรกฎาคม 2543 โดยได้สร้างข้อสอบต้นแบบขึ้นมา 3 ชุดและได้ทดสอบใช้ข้อสอบนี้อย่างเป็นทางการในสถาบันต่างๆ ทั่วโลกได้แก่ ในมหาวิทยาลัยเยอรมันที่เปิดสอนชั้นเรียนภาษาเยอรมันเพื่อเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยในเมือง Aachen, Dresden, Göttingen, Kaiserslautern, Mainz, Münster ในสถาบัน Studienkolleg ที่เตรียมนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เช่นในเมือง Bayreuth, Potsdam ส่วนในต่างประเทศได้ทดลองใช้ข้อสอบนี้ในสถาบันการศึกษาหลายแห่งใน ประเทศอียิปต์ ประเทศจีน ประเทศเกาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศอังกฤษ ประเทศบัลแกเรีย ประเทศฮังการี ประเทศรัสเซีย ประเทศแม็กซิโก โดยติดตามกระบวนการทั้งหมดทั้งการวิเคราะห์ผลการสอบของผู้เข้าร่วมสอบด้วยวิธีการทางสถิติ การให้ผู้ดำเนินการสอบและผู้เข้าร่วมสอบตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดได้ใช้เป็นฐานในการปรับปรุงชุดข้อสอบต่อๆ มา (Projektgruppe TestDaF 2000: 64)

TestDaF เป็นที่ถกเถียงในประเด็นต่างๆ ทั้งในแง่ดีและแง่ร้าย โดยนักวิชาการและนักหนังสือพิมพ์มอง TestDaF ว่าเป็นสิ่งที่ดีในการวางมาตรฐานการสร้างข้อสอบตามเกณฑ์ของศาสตร์การสอบ และช่วยให้การเข้าศึกษาต่อในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันสะดวกขึ้น นักศึกษาต่างชาติรู้สึกไม่วุ่นวายและอยากเข้ามาศึกษาต่อมากขึ้น โดยเปรียบ TestDaF เป็นน้องชายของ TOEFL ในทางกลับกันหลายคนโดยเฉพาะผู้สอนชั้นเรียนเตรียมสอบและผู้สร้างข้อสอบ DSH ตามมหาวิทยาลัยและสถาบันภาษาต่างๆ นั้นกลัวว่า ตำแหน่งของตนจะถูกยุบไปและต้องตกงาน เนื่องจากข้อสอบ TestDaF จะมาจากส่วนกลาง นอกจากนี้ยังมีคำถามที่ว่าทำไมจึงใช้งบประมาณถึง 1.7 ล้านมาร์ค [1] แค่กับการสร้างข้อสอบต้นแบบขึ้นมา

ในปัจจุบันการออกข้อสอบและการจัดการสอบ TestDaF อยู่ในความดูแลจากส่วนกลางคือจากสถาบันข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ (TestDaF-Institut) ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งในสมาคมการพัฒนาข้อสอบทางวิชาการ (Gesellschaft für Akademische Testentwicklung e.V.) โดยสมาชิกที่ดูแลเรื่องการสอบ TestDaF ในปัจจุบันได้แก่ Hochschulrektorenkonferenz องค์กรแลกเปลี่ยนทางวิชาการของเยอรมัน (DAAD) สถาบันเกอเธ่ อินเตอร์ เมืองมิวนิค (Goethe-Institut Inter Nationes e.V.) มหาวิทยาลัยทางไกลแห่งเมืองฮาเก้น (FernUniversität Hagen) ภาควิชาการวิจัยด้านภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยโบคุ่ม (Seminar für Fremdsprachenforschung der Ruhr-Universität Bochum) สถาบันแฮเดอร์ มหาวิทยาลัยไลพ์ซิก (Herder-

---

[1] สกุลเงินในขณะนั้น

Institut der Universität Leipzig) และสมาคมวิชาการภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ (Fachverband Deutsch als Fremdsprache)

2.3 หลักการและรูปแบบของข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ

ข้อสอบ TestDaF เป็นข้อสอบสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ดังนั้นผู้เข้าร่วมสอบต้องมีพื้นความรู้ภาษาเยอรมันมาดีพอสมควรแล้ว กล่าวคือต้องเคยเรียนภาษาเยอรมันมาแล้วอย่างน้อย 700 หน่วย (หน่วยละ 45 นาทีเป็นอย่างน้อย) การจัดสอบ TestDaF มีปีละ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย[1] โดยสามารถสอบในประเทศของตนได้และสอบใหม่กี่ครั้งก็ได้ตามต้องการ ผลการสอบใช้ได้ 2 ปีและใช้ร่วมกับการสมัครศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันทุกแห่ง

ระดับความรู้ภาษาเยอรมันที่ใช้วัดผลข้อสอบ TestDaF แบ่งเป็น 3 ระดับ

- ระดับ TDN 5 (TestDaF-Niveaustufe 5)
- ระดับ TDN 4 (TestDaF-Niveaustufe 4)
- ระดับ TDN 3 (TestDaF-Niveaustufe 3)

โดยระดับความรู้ที่นักศึกษาต่างชาติต้องใช้ในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้นต้องอยู่ในระดับ TDN 5 ทุกทักษะ แต่ก็อาจขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแต่ละสาขาวิชาและสถาบันที่อาจกำหนดให้แค่ระดับ TDN 4 หรือ TDN 3 ก็เพียงพอในการศึกษาต่อก็เป็นได้

การจัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันในการสอบ TestDaF นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ของสหภาพยุโรป (Common European Framework of Reference) และของสมาคมผู้ทดสอบภาษาแห่งยุโรป (Association of Language Testers in Europe หรือ ALTE) โดยเทียบการจัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันได้ดังนี้ [2]

---

[1] แล้วแต่จะกำหนดในแต่ละปี โดยดูกำหนดการสอบได้ที่ศูนย์สอบแต่ละแห่ง และทาง website ของ TestDaF (http://www.testdaf.de)

[2] เกณฑ์ทั้ง 3 เป็นเพียงเกณฑ์ที่เทียบเท่ากันได้แต่ในรายละเอียดไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด

TestDaF	TDN 3	→	TDN 4	→	TDN 5
เกณฑ์ของสหภาพยุโรป	B2 (Voltage Level)	→	C1.1 (Lower Effective Proficiency)	→	C1.2 (Higher Effective Proficiency)
เกณฑ์ของ ALTE	ALTE Niveau 3 (Independent User)	→	ALTE Niveau 4 (Competent User)	→	ALTE Niveau 5 (Good User)

และเมื่อเทียบกับเกณฑ์การสอบเดิมของสถาบันเกอเธ่จะได้ระดับดังนี้

TestDaF	Goethe-Institut
TDN 2[1]	Zertifikat Deutsch (ZD) (ความรู้ภาษาเยอรมันระดับพื้นฐาน)
TDN 3	ไม่มีข้อสอบที่เทียบเท่ากันได้ ระดับความรู้ระหว่างความรู้ระดับพื้นฐานกับระดับกลาง
TDN 4	Zentrale Mittelstufenprüfung (ZMP) (ความรู้ภาษาเยอรมันระดับกลาง)
TDN 5	Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP) (ความรู้ภาษาเยอรมันระดับสูง) หรือ Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS)

ถ้าลองพิจารณากลับไปที่การสอบ DSH เดิมที่โดยหลักการจะเทียบเท่ากับการสอบความรู้ภาษาเยอรมันระดับสูง (ZOP) แต่เนื่องจากความแตกต่างในความยากง่ายของข้อสอบในแต่ละมหาวิทยาลัยจึงเป็นไปได้ว่าข้อสอบ DSH ไม่น้อยจะไม่สามารถเทียบเท่ากับการสอบความรู้ภาษาเยอรมันระดับสูง (ZOP) ได้ ดังนั้นจากตารางข้างต้นอาจจะกล่าวได้ว่าข้อสอบ TestDaF มีมาตรฐานชัดเจน ไม่ยึดติดกับความต้องการของแต่ละมหาวิทยาลัย เกณฑ์ความรู้ภาษาเยอรมันในข้อสอบ TestDaF ในทางปฏิบัติจึงอยู่ระดับที่สูงกว่าข้อสอบ DSH

ในส่วนตัวข้อสอบนั้นเนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับเรื่องชีวิตประจำวันของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน การศึกษาและวิชาการโดยทั่วไป การดำรงชีวิตในสังคม เศรษฐกิจ ภาษาและการสื่อสารของมนุษย์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ สื่อสารมวลชน โดยจะหลีกเลี่ยงหัวข้อที่อาจเป็นเรื่องต้องห้าม (Tabuthemen) ของบางวัฒนธรรมเช่นการแสดงความเห็นเรื่องศาสนา เรื่องเพศ ฯลฯ

---

[1] ในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ความรู้ระดับนี้ไม่เพียงพอ ระดับความรู้นี้สร้างขึ้นมาเพื่อเปรียบเทียบกับระบบการสอบเดิมที่เคยมีมาเท่านั้น

ข้อสอบ TestDaF มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปิด (geschlossene Aufgaben) เสียส่วนใหญ่ ประกอบด้วยข้อสอบย่อยส่วนต่างๆ ต่อไปนี้ [1]

- การทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Leseverstehen): ผู้เข้าร่วมสอบต้องอ่านบทอ่านทั้งหมด 3 บท โดยบทอ่านทั้งหมดจะเกี่ยวกับบริบททางวิชาการในระดับมหาวิทยาลัย โดยทดสอบทักษะการอ่านในประเด็นต่างๆ คือการรับรู้ข้อมูลหลักและข้อมูลรองในบทอ่าน รวมทั้งเข้าใจความเห็นที่ปรากฏอยู่ในบทอ่านหรือความคิดเห็นที่แฝงอยู่
  - บทอ่านแรกประกอบขึ้นจากบทอ่านสั้นๆ 8 บท จำนวนคำรวมทั้งหมด 300-450 คำ ผู้เข้าร่วมสอบทำแบบทดสอบที่เป็นการจับคู่ (Zuordnung)
  - บทอ่านที่ 2 เป็นบทความจากหนังสือพิมพ์ ความยาวประมาณ 450-600 คำ ผู้เข้าร่วมสอบทำแบบทดสอบ multiple choice ที่มี 3 ตัวเลือก
  - บทอ่านที่ 3 เป็นบทความจากนิตยสารหรือหนังสือวิชาการ ความยาวประมาณ 550-650 คำ ผู้เข้าร่วมสอบทำแบบทดสอบโดยพิจารณาว่าข้อความในแบบทดสอบถูกต้อง ผิด หรือบทอ่านไม่ได้พูดถึงเรื่องนั้น (Ja/ Nein/ Test sagt dazu nichts.)[2]

ข้อสอบการทดสอบการอ่านรวมทั้งหมด 30 ข้อ โดยที่ความยากง่ายแตกต่างกันกระจายตามระดับของ TestDaF ทั้ง 3 ระดับ (TDN 3, TDN 4, TDN 5) ใช้เวลาในการทำข้อสอบส่วนนี้ทั้งหมด 60 นาที

- การทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจ (Hörverstehen): ผู้เข้าร่วมสอบต้องฟังบทฟังทั้งหมด 3 บทที่เกี่ยวกับบริบททางวิชาการในระดับมหาวิทยาลัย บทฟังทั้งหมดเป็นบทฟังที่บันทึกเทปแล้วเปิดให้ผู้ร่วมการสอบฟังเพื่อทดสอบทักษะการฟังในประเด็นต่างๆ คือการเลือกฟัง (selektives Hören) (ตามประเด็นที่ข้อสอบกำหนด) การรับรู้ข้อมูลหลักและข้อมูลรองในบทอ่าน รวมทั้งเข้าใจความเห็นที่ปรากฏอยู่ในบทอ่านหรือความคิดเห็นที่แฝงอยู่
  - บทฟังบทแรกเป็นบทสนทนาที่มีจำนวนคำประมาณ 250-400 คำ ผู้เข้าร่วมสอบฟังบทฟังหนึ่งครั้ง ในขณะเดียวกันให้จดเนื้อหาตามที่ข้อสอบกำหนดเป็นจุดไว้ (gelenktes Notieren) โดยจดเป็นคำๆ ก็ได้
  - บทฟังที่ 2 เป็นบทสัมภาษณ์ที่มีผู้พูดหลายคนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยหรือเรื่องราวทางวิชาการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความยาวประมาณ 450-600 คำ ผู้เข้าร่วมสอบฟังบทฟังหนึ่ง

---

1 เก็บความจากคู่มือระเบียบการสอบ TestDaF (TestDaF-Prüfungsordnung)

2 ในทางการสอบเรียกระบบการให้ตัวเลือกในข้อสอบลักษณะนี้ว่า trichotome Auswahlform

ครั้งแล้วทำแบบทดสอบโดยพิจารณาว่าข้อความในแบบทดสอบถูกต้อง ผิด หรือบทอ่านไม่ได้พูดถึงเรื่องนั้น (Ja/ Nein/ Test sagt dazu nichts.)

- บทฟังที่ 3 เป็นบทพูดเชิงบรรยายที่มีผู้พูดคนเดียวหรืออาจเป็นบทสัมภาษณ์ที่ผู้สนทนาพูดบรรยายยาว ความยาวบทฟังประมาณ 450-600 คำ ผู้เข้าร่วมสอบฟังบทฟัง 2 ครั้ง ในขณะเดียวกันให้จดเนื้อหาตาม เป็นลักษณะจับใจความสำคัญ

ข้อสอบการทดสอบการฟังรวมทั้งหมด 25 ข้อมีความยากง่ายแตกต่างกันกระจายตามระดับของ TestDaF ทั้ง 3 ระดับ (TDN 3, TDN 4, TDN 5) การทดสอบการฟังใช้เวลาทั้งหมด 40 นาที โดยแบ่งเป็นเวลาในการทดสอบ 30 นาที และให้เวลาอีก 10 นาทีในการเขียนข้อความที่จดไว้ทั้งหมดลงแผ่นกระดาษคำตอบให้เป็นระเบียบ

- การทดสอบการเขียน (schriftlicher Ausdruck): ผู้เข้าร่วมสอบเขียนเรียงความตามแนวที่กำหนด โดยเป็นการเขียนในสองลักษณะคือ การเขียนบรรยายและการเขียนแสดงความคิดเห็น ส่วนประกอบของการสอบการเขียนคือผู้เข้าร่วมสอบจะได้ภาพประกอบเช่น กราฟ แผนภาพ และข้อความสั้นๆ ที่เกี่ยวกับบทอ่านเป็นแนวทาง และต้องบรรยายภาพประกอบนี้พร้อมแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องและปัญหาต่างๆ ในหัวเรื่องนั้นๆ ใช้เวลาในการสอบทั้งหมด 60 นาที
- การทดสอบการพูด (mündlicher Ausdruck): ผู้เข้าร่วมสอบจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การฟังอย่างคร่าวๆ แล้วฟังบทสถานการณ์จากเทปบันทึกเสียง ผู้เข้าร่วมการทดสอบต้องโต้ตอบสถานการณ์โดยคำพูดของผู้เข้าร่วมสอบจะบันทึกไว้ในเทปบันทึกเสียง[1] เพื่อนำไปประเมินผลต่อไป การทดสอบการพูดนี้ต่างไปจากสอบทั่วไปที่เป็นการโต้ตอบกับบุคคล โดยการทดสอบการพูดประกอบด้วยสถานการณ์ต่อไปนี้

- ส่วนแรกเป็นบทสนทนาทางโทรศัพท์สั้นๆ ผู้เข้าร่วมสอบให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเหตุผลที่โทรศัพท์ เป็นลักษณะการอุ่นเครื่องผู้เข้าร่วมสอบให้พร้อมที่จะพูดในสถานการณ์ต่อไป
- ส่วนที่ 2 เป็นการโต้ตอบในสถานการณ์ย่อย 4 สถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในมหาวิทยาลัย ผู้เข้าร่วมสอบต้องให้หรือขอข้อมูล ขอความช่วยเหลือรวมทั้งแสดงความเห็นหรือความต้องการของตนเอง
- ส่วนที่ 3 เป็นการใช้ภาษาในการบรรยาย ผู้เข้าร่วมสอบบรรยายรูปหรือภาพประกอบสถิติ 2 ภาพ
- ส่วนที่ 4 ผู้เข้าร่วมสอบแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน 3 หัวเรื่อง

การทดสอบการพูดใช้เวลาทั้งหมด 30 นาที รวมระยะเวลาในการสอบ TestDaF ทั้งหมด 3 ชั่วโมง 10 นาที

---

[1] การทดสอบการพูดลักษณะนี้อิงแนวการทดสอบแบบ Simulated Oral Proficiency Interview (SOPI) ของ Center for Applied Lingusitics (Projektgruppe TestDaF 2000: 75)

2.4 หลักการการวัดผลข้อสอบ

ข้อสอบ TestDaF จะตรวจโดยส่วนกลาง พร้อมทั้งประกาศนียบัตรก็ออกจากส่วนกลางคือสถาบันข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ (TestDaF-Instiut) เช่นกัน ผู้เข้าร่วมสอบจะได้รับประกาศนียบัตรต่อเมื่อสอบผ่านระดับ TDN 3 ในข้อสอบย่อยทุกส่วนเป็นอย่างน้อย โดยการจัดระดับความรู้นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่สร้างอิงตามเกณฑ์ของสหภาพยุโรปและสมาคมผู้ทดสอบภาษาแห่งยุโรป (Association of Language Testers in Europe) เกณฑ์โดยคร่าวๆ เป็นดังนี้ [1]

การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Leseverstehen)

TDN 3

สามารถเข้าใจบทอ่านเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในภาพรวมและในรายละเอียดได้ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจบทอ่านเชิงวิชาการได้ดีนัก

TDN 4

สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และบทอ่านเชิงวิชาการที่ใช้โครงสร้างภาษาไม่ซับซ้อนนัก ในภาพรวมและในรายละเอียดได้

TDN 5

สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และบทอ่านเชิงวิชาการที่มีเนื้อหาและใช้โครงสร้างภาษาซับซ้อน ในภาพรวมและในรายละเอียด รวมทั้งสามารถเข้าใจข้อมูลความเห็นที่แฝงอยู่ในบทอ่านได้

---

[1] เก็บความจากคู่มือระเบียบการสอบ TestDaF (TestDaF-Prüfungsordnung) อนึ่งเกณฑ์ที่ยกมาแสดงในบทความนี้เป็นเกณฑ์หยาบๆ ที่ไม่เพียงพอในการจัดระดับความรู้ได้จริง ในทางปฏิบัติสถาบันข้อสอบภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ (TestDaF-Instiut) ได้สร้างรายละเอียดไว้ในทุกประเด็นทั้งในการตรวจข้อสอบและการจัดระดับความรู้ ผู้สนใจดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทความของ Projektgruppe TestDaF รวมทั้งเกณฑ์ของสหภาพยุโรป (Common European Framework of Reference) และของสมาคมผู้ทดสอบภาษาแห่งยุโรป (Association of Language Testers in Europe) (ดูรายละเอียดในบรรณานุกรม)

การฟังเพื่อความเข้าใจ (Hörverstehen)

TDN 3

สามารถเข้าใจบทฟังเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในภาพรวมและในรายละเอียดได้ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจบทอ่านทางวิชาการได้ดีนัก

TDN 4

สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทฟังเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและบทอ่านเชิงวิชาการที่ใช้โครงสร้างภาษาไม่ซับซ้อนนัก ในประเด็นสำคัญๆ ได้

TDN 5

สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทฟังเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและบทอ่านทางวิชาการที่มีเนื้อหาและใช้โครงสร้างภาษาซับซ้อน ในภาพรวมและในรายละเอียด รวมทั้งสามารถเข้าใจข้อมูลความเห็นที่แฝงอยู่ในบทอ่านได้

การเขียน (schriftlicher Ausdruck)

TDN 3

สามารถเขียนให้เนื้อหาสัมพันธ์กันและเป็นลำดับตามโครงสร้างได้ในสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย แต่ในบริบททางวิชาการ ยังไม่สามารถเขียนให้เข้าใจได้ดีนัก

TDN 4

ในสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งในบริบททางวิชาการ สามารถเขียนให้เนื้อหาสัมพันธ์กัน และมีลำดับโครงสร้างที่ค่อนข้างดีสอดคล้องกับประเภทของบทความได้ แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาอยู่บ้าง

TDN 5

ในสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งในบริบททางวิชาการ สามารถเขียนให้เนื้อหาสัมพันธ์กันและเป็นลำดับตามโครงสร้างที่ดีสอดคล้องกับประเภทของบทความได้

การพูด (m□ndlicher Ausdruck)

TDN 3

สามารถพูดให้เนื้อหาเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย แต่ในบริบททางวิชาการยังไม่สามารถพูดให้การสื่อสารเป็นที่เข้าใจกันได้ดีนัก

TDN 4

ในสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งในบริบททางวิชาการ สามารถพูดให้เนื้อหาเหมาะสมกับสถานการณ์ได้ แต่ยังคงมีข้อจำกัดคือยังใช้ภาษาได้ไม่ลื่นไหลและยังไม่สามารถโต้ตอบได้ทันที

TDN 5

ในสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในบริบทการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งในบริบททางวิชาการ สามารถพูดให้เนื้อหาเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยใช้ภาษาได้ลื่นไหลและโต้ตอบได้ทันที

จะเห็นว่าเกณฑ์การจัดระดับความรู้ข้างต้นเป็นเกณฑ์ที่เขียนขึ้นในลักษณะว่าผู้เข้าร่วมสอบมีทักษะในการสื่อสารอย่างไร สามารถทำอะไรได้บ้าง (can-do statements) ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมสอบในการพัฒนาความสามารถของตนในกรณีที่ยังขาดในด้านใดด้านหนึ่ง โดยข้อความลักษณะนี้จะปรากฏอยู่ด้านหลังของใบประกาศนียบัตรของผู้เข้าร่วมสอบทุกคน เพื่อให้สถาบันที่จะพิจารณารับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อเห็นทักษะทางภาษาในรายละเอียดได้ด้วย

2.5 มุมมองในอนาคต

ข้อมูลทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการสอบ TestDaF ไม่ว่าจะเป็นประวัติผู้สอบ ประวัติการเข้าร่วมสอบ ตัวข้อสอบเอง รวมทั้งลักษณะคำตอบ แนวทางการประเมินผล จะเก็บรวบรวมไว้เพื่อสร้างฐานข้อมูลสำหรับผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบในอนาคต โดยจะสามารถเข้าไปดูได้ทางอินเตอร์เน็ต (Projektgruppe TestDaF 2000: 83) ปัจจุบันผู้สนใจเรื่องการสอบ TestDaF สามารถติดต่อศูนย์สอบเพื่อขอทราบรายละเอียดต่างๆ ได้ ในประเทศไทยศูนย์สอบคือสถาบันเกอเธ่ กรุงเทพฯ และสามารถหารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากทางอินเตอร์เน็ต (http://www.testdaf.de) ซึ่งมีตัวอย่างข้อสอบทุกส่วนไว้ให้

ประเด็นที่สำคัญอีกด้านคือนักศึกษาต่างชาติจำนวนมากมักไม่เคยได้ใช้ภาษาในบริบทจริง ผู้เกี่ยวข้องกับการสอบ TestDaF จึงเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบจากต่างชาติได้ใช้ภาษาสื่อสารกับเจ้าของภาษาเช่น ผ่านทางอินเตอร์เน็ต เพื่อเป็นการฝึกฝนการใช้ภาษากับเจ้าของภาษาเยอรมันโดยตรง โดยในขณะนี้ได้พยายามสร้างเครือข่าย e-Tandem ให้ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบจากต่างชาติได้พูดคุยกับคนเยอรมันที่สนใจในภาษาและวัฒนธรรมของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบจากต่างชาติ รวมทั้งสร้างศูนย์กลางการติดต่อระหว่างผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบจากต่างชาติด้วยกันเองและกับผู้ให้คำปรึกษาในการสอบ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ และสอบถามเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสอบ

กระบวนการสร้างและพัฒนาข้อสอบ TestDaF ยังไม่จบสิ้น ยังต้องสร้างคลังข้อสอบรวมทั้งชุดเอกสารเตรียมสอบอีกจำนวนมาก เพื่อให้ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสอบในอนาคตได้มีโอกาสรู้จักข้อสอบและรูปแบบการสอบเพียงพอ ประเด็นทางวิชาการที่จำเป็นเร่งด่วนคือการทำวิจัยผลของ TestDaF เพื่อประกันคุณภาพข้อสอบ รวม

ทั้งเร่งสร้างและฝึกฝนผู้สร้างและผู้ตรวจข้อสอบที่มีมาตรฐานความรู้ด้านศาสตร์การทดสอบโดยตรง ซึ่งประเด็นหลังนี้ยังต้องทำอีกมากเนื่องจากในสาขาภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ยังถือว่ามีผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์การสอบโดยตรงน้อยมาก ส่วนในประเทศไทยนั้นยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์การสอบโดยตรงเท่าไรนัก จะมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอบบ้างก็เพียงผู้สอบที่ได้รับการอบรมการสอบตามแนวการสอบของสถาบันเกอเธ่เท่านั้น

3. ผลที่จะมีต่อการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ

ผลที่จะมีต่อการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศโดยตรงที่สำคัญคือ การสร้างชั้นเรียนที่จะเตรียมสอบ TestDaF ให้กับบุคคลที่สนใจที่จะไปศึกษาต่อในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่นับวันจะมีมากขึ้น ด้วยการโหมโฆษณาของสถาบันการศึกษาต่างๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเอง และองค์กรแลกเปลี่ยนทางวิชาการของเยอรมัน (DAAD) ซึ่งแน่นอนว่าชั้นเรียนนี้ต้องอิงเกณฑ์การสอบ TestDaF ที่กำหนดไว้ ตามความเห็นของผู้เขียน เนื้อหาการเรียนการสอนควรจะประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้เช่น

- การฝึกอ่านบทความประเภทต่างๆ รวมทั้งฝึกตีความและย่อยเนื้อหาให้เป็นภาษาของตนเอง เพื่อที่จะนำไปใช้ต่อได้ในสถานการณ์การเขียนและการพูด
- การฝึกฟังและจดตามในขณะที่ฟัง เช่น การบรรยายในชั้นเรียน การบรรยายทางวิชาการ
- การฝึกการเขียนและการพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ฝึกแยกความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน และระหว่างภาษาวิชาการกับภาษาทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกใช้ภาษาในการเขียนและการพูดรายงานทางวิชาการ
- การฝึกการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเช่น ฝึกพูดรายงานหน้าชั้นเรียน ฝึกการพูดคุยทางวิชาการในการสัมมนาทางวิชาการ ฝึกแสดงความคิดเห็นของตนเอง
- การฝึกการเข้าร่วมสอบ ซึ่งบ่อยครั้งการสอบพูดจะเป็นปัญหาสำคัญ จึงต้องฝึกกระบวนการพูด การควบคุมอารมณ์ในระหว่างการสอบ วิธีการถามซ้ำในกรณีที่ไม่เข้าใจคำถาม ฯลฯ

อีกประเด็นหนึ่งในเชิงการสอนคือผู้สอนภาษาเยอรมันทุกคนต้องหันมาถามตัวเอง และสถาบันของตนว่า เป้าหมายในการเรียนการสอนภาษาเยอรมันของตนคืออะไร ถ้าเป้าหมายการเรียนการสอนนั้นคือการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับความรู้และสติปัญญาของผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับที่ดี ผู้สอนภาษาเยอรมันก็ควรให้ความสนใจเกณฑ์การจัดระดับความรู้ภาษาเยอรมันที่กำหนดขึ้นมาโดยองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของสหภาพยุโรป (Common European Framework of Reference) และของสมาคมผู้ทดสอบภาษาแห่งยุโรป (Association of Language Testers in Europe) ที่กำหนดแนวเนื้อหาและทิศทางการเรียนการสอนไว้โดยครอบคลุม รวมทั้งมองความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งความคาดหวังของสังคม

รอบตัวผู้เรียนประกอบด้วย เพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีทิศทาง และวางรากฐานความรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถไปศึกษาต่อในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันได้ถ้ามีโอกาส ไม่ใช่เพียงสอนไปตามความรู้สึกของผู้สอนเองที่คิดว่าควรสอนเนื้อหาหรือด้วยแนวทางที่ตนเองกำหนด ถึงตรงนี้ก็ต้องเริ่มถามกันถึงเรื่องการวางหลักสูตรของการเรียนการสอนภาษาเยอรมันทั้งในระดับโรงเรียน อุดมศึกษาและในสถาบันสอนภาษาต่างๆ ว่าในภาพรวมควรเป็นไปในทิศทางใดในอนาคตเช่นกัน

บรรณานุกรม

Association of Language Testers in Europe (ALTE) (1998): *ALTE Handbuch europäischer Sprachprüfungen und Prüfungsverfahren*. Cambridge: The University of Cambridge Local Examinations Syndicate.

Europarat, Rat für kulturelle Zusammenarbeit (2001): *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Berlin et al:Langenscheidt. (Dt. Übersetzung des *Common European Framework of Reference,* Council for Cultural Co-operation, Education Committee, Modern Language Division, Strasbourg)

Grotjahn, Rüdiger (2000a): Determinanten der Schwierigkeit von Leseverstehensaufgaben: Theoretische Grundlagen und Konsequenzen für die Entwicklung des TestDaF. In: Bolton, Sibylle (Hrsg.): *TESTDAF: Grundlagen für die Entwicklung eines neuen Sprachtests. Beiträge aus einem Expertenseminar*. Köln: VUB-Gilde, S. 7-55.

Grotjahn, Rüdiger (2000b): Testtheorie: Grundzüge und Anwendungen in der Praxis. In: Wolff, Armin/ Tanzer, Harald (Hrsg.): *Sprache – Kultur – Politik*. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache, S. 304-341. (Materialien Deutsch als Fremdsprache, Bd. 53)

Grotjahn, Rüdiger/ Kleppin, Karin: TestDaF: Stand der Entwicklung und einige Perspektiven für Forschung und Praxis. In: http://www.testdaf.de [Zugriffsdatum: 10.10.2002].

Kenyon, Dorry M. (2000): Tape-mediated oral proficiency testing: Considerations in developing Simulated Oral Proficiency Interviews (SOPIs). In: Bolton, Sibylle (Hrsg.), *TESTDAF: Grundlagen für die Entwicklung eines neuen Sprachtests. Beiträge aus einem Expertenseminar*. Köln. VUB-Gilde, S. 87-106.

Projektgruppe TestDaF (2000): TestDaF: Konzeption Stand der Entwicklung, Perspektiven. In: *Zeitschrift für Fremdsprachenforschung*, 11/ 1, 2000, S. 63-82.

Six, Hans-Werner (2000): Informatikunterstützung für TESTDAF. In: Bolton, Sibylle (Hrsg.), *TESTDAF: Grundlagen für die Entwicklung eines neuen Sprachtests. Beiträge aus einem Expertenseminar*. Köln: VUB-Gilde, S. 131-140.

TestDaF-Institut: *TestDaF-Prüfungsordnung*.

TestDaF-Institut: *Handreichungen für Testzentren*.